

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άριστοτέλης, Προτρεπτικός [Πρός Θεμισώνα], αποσπ. 8-9

Τὰ ὑποκείμενα πρὸς τὸν βίον ἡμῖν, οἷον τὸ σῶμα καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα, καθάπερ ὄργανά τινα ὑπόκειται, τούτων δ' ἐπικίνδυνός ἐστιν ἡ χρῆσις, καὶ πλέον θάτερον ἀπεργάζεται τοῖς μὴ δεόντως αὐτοῖς χρωμένοις. Δεῖ τοίνυν ὀρέγεσθαι τῆς ἐπιστήμης κτᾶσθαι τε αὐτὴν καὶ χρῆσθαι αὐτῇ προσηκόντως, δι' ἧς πάντα ταῦτα εὖ θησόμεθα. Φιλοσοφητέον ἄρα ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύσεσθαι καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως.

Ἔτι τοίνυν ἄλλαι μὲν εἰσὶν αἱ ποιοῦσαι ἕκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ πλεονεκτημάτων ἐπιστήμαι, ἄλλαι δὲ αἱ χρώμεναι ταύταις, καὶ ἄλλαι μὲν αἱ ὑπηρετοῦσαι, ἕτεραι δὲ αἱ ἐπιτάττουσαι, ἐν αἷς ἐστὶν ὡς ἂν ἡγεμονικωτέραις ὑπαρχούσαις τὸ κυρίως ὄν ἀγαθόν. Εἰ τοίνυν μόνῃ ἢ τοῦ κρίνειν ἔχουσα τὴν ὀρθότητα καὶ ἡ τῷ λόγῳ χρωμένη καὶ ἡ τὸ ὅλον ἀγαθὸν θεωροῦσα, ἣτις ἐστὶ φιλοσοφία, χρῆσθαι πᾶσι καὶ ἐπιτάττειν κατὰ φύσιν δύναται, φιλοσοφητέον ἐκ παντὸς τρόπου, ὡς μόνῃς φιλοσοφίας τὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀναμάρτητον ἐπιτακτικὴν φρόνησιν ἐν ἑαυτῇ περιεχούσης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Η χρήση των μέσων που ο άνθρωπος διαθέτει για τη διαμόρφωση του βίου του είναι απολύτως ασφαλής.
2. Η χρήση των μέσων που διαθέτουμε για τη ζωή μας ενδέχεται να φέρει αντίθετο αποτέλεσμα σε αυτούς που δεν τα χρησιμοποιούν σωστά.
3. Είναι μάταιο να επιδιώκουμε να αποκτήσουμε γνώσεις τις οποίες ποτέ δεν θα μπορούσαμε να εφαρμόσουμε σωστά.

β. Ο Άριστοτέλης στην πρώτη παράγραφο επισημαίνει ότι η αναζήτηση της γνώσης, η απόκτηση και η ορθή εφαρμογή της είναι απαραίτητη για έναν σκοπό. Ποιος είναι αυτός; (μονάδες 4)

Μονάδες 10

B1. Με ποια επιχειρήματα ο Αριστοτέλης στα παραπάνω αποσπάσματα από τον *Προτρεπτικό* προσπαθεί να υπερασπιστεί τη σωκρατική πρόταση «ζωή χωρίς αδιάκοπο (αυτο)έλεγχο δεν αξίζει να τη ζει κανείς» (Πλάτ. *Απολογία Σωκράτους* 38a);

Μονάδες 10

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, *Ευθύδημος* 281d-282a

Στον διάλογο *Ευθύδημος* ο Σωκράτης αφηγείται τη συζήτηση που είχε κάνει την προηγούμενη ημέρα με τα αδέρφια Ευθύδημο και Διονυσόδωρο στην οποία συμμετείχε και ο Κλεινίας. Οι δύο σοφιστές αν και υποσχέθηκαν στον Κλεινία ότι θα του δίδασκαν την αρετή, κάνοντας επίδειξη της αντιλογικής τους ικανότητας τού έδειξαν πως, όποια απάντηση κι αν έδινε, οι ίδιοι ήταν σε θέση να τον πείσουν ότι ήταν λανθασμένη. Εδώ είμαστε στο μέσον της εριστικής επίδειξης, όπου ο Σωκράτης παρεμβαίνει με διευκρινιστικά σχόλια για να διορθώσει την πορεία της συζήτησης.

- Με δύο λόγια λοιπόν, Κλεινία, είπα, όλα αυτά που είπαμε στην αρχή ότι είναι αγαθά πιθανόν να μην έχουν την έννοια πώς με κάποιον τρόπο τα πράγματα αυτά είναι καθαυτά από τη φύση τους αγαθά αλλά να πρόκειται, καθώς φαίνεται, για το εξής: Όταν τα οδηγεί η αμάθεια, είναι κακά μεγαλύτερα από τα αντίθετά τους, στον βαθμό που είναι πιο ικανά να υπηρετήσουν τον οδηγό τους τη φρόνηση και τη γνώση, είναι ακόμη μεγαλύτερα αγαθά· μοναχά τους πάντως δεν φαίνεται να έχουν καμιά αξία, ούτε τα μεν ούτε τα δε. (...) Μένει είπα, να κοιτάξουμε και τούτο: Επειδή όλοι μας ποθούμε να είμαστε ευτυχισμένοι, κι όπως διαπιστώσαμε, ευτυχισμένοι γινόμαστε σαν έχουμε στη διάθεσή μας τα πράγματα και τα χρησιμοποιούμε σωστά, κι επειδή τη σωστή αυτή χρήση και την επιτυχία τη φέρνει η γνώση, αναγκαστικά, καθώς φαίνεται, πρέπει κάθε άνθρωπος να κάνει το παν για να γίνει όσο το δυνατό πιο σοφός· ή μήπως όχι;

- Ναι, είπε.

Μτφρ. Ν.Μ. Σκουτερόπουλος

Αφού μελετήσετε το παραπάνω κείμενο, να εντοπίσετε τα κοινά σημεία ανάμεσα στα λεγόμενα του Σωκράτη προς τον Κλεινία και στα όσα προτρέπει ο Αριστοτέλης τον Θεμίωνα στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο.

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

1. Ο Σωκράτης είχε βάλει σκοπό της ζωής του να αποδείξει την άγνοια όσων σπουδαίων περνιούνταν για σοφοί.
2. Ο Σωκράτης αμφισβητεί τις παραδοσιακές ιδέες και αρχές αναζητώντας τη βαθύτερη αλήθεια.
3. Ο Πλάτωνας δεν συμμετείχε στην πολιτική και δεν υπηρέτησε ποτέ ως στρατιώτης.
4. Ο Πλάτωνας ίδρυσε την Ακαδημία μετά την επιστροφή του από το πρώτο ταξίδι στη Σικελία.
5. Ο Αριστοτέλης συνθέτει το σημαντικότερο μέρος των *Πολιτικῶν* του κατά την πρώτη διαμονή του στην Αθήνα.

Μονάδες 10

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου, να γράψετε ένα **ομόρριζο ουσιαστικό** της Νέας Ελληνικής, απλό ή σύνθετο: **κτᾶσθαι, χρῆσθαι, διάξειν, κρίνειν, ἐπιτάττειν.**

Μονάδες 10